

diggjort. Det bestemmes ved lov, i hvilket omfang straf og understøttelse, der i lovgivningen betragtes som fattighjælp, medfører tab af valgret.«

Et levn fra fortiden forekommer også bestemmelsen i grundloven om tjenestemænds valgbarhed at være. I § 30, stk. 2, hedder det: »Tjenestemænd, som vælges til medlemmer af Folketinget, behøver ikke regeringens tilladelse til at modtage valget«. Bestemmelsen henfører til begivenheder i 1850'erne, hvor regeringen Ørsted afskedigede en række oppositionspolitikere, der var tjenestemænd. Når bestemmelsen kun kom til at omfatte tjenestemænd, skyldtes det, at daværende rigsdagsmedlemmer slet ikke tænkte på ganske almindelige lønmodtagere som mulige rigsdagsmedlemmer. Det gjaldt i høj grad også de nationalliberale, der var i opposition til de konservative regeringer i 1850'erne, herunder Ørstedregeringen. Rigsdagsmedlemmerne var dengang stort set alle enten selvstændige eller tjenestemænd. Derfor var paragraffen dengang efter datidens rigsdagsmedlemmers opfattelse dækkende.

Men det var paragraffen reelt ikke i 1953 og er det endnu mindre i dag. Derfor er der brug for en anden paragraf, der også tager højde for andre lønmodtageres situation.

Detaljeringsgraden forekommer også på nogle områder utidssvarende, ikke mindst når det tages i betragtning, hvad der ikke behandles i grundloven. Det er f.eks. ikke rimeligt i dag at omtale tjenestemændenes vilkår så detaljeret, når f.eks. andre lønmodtageres vilkår ikke omtales.

At kirkens forhold omtales på linje med kommunernes forhold, forekommer heller ikke tidssvarende og rimeligt i forhold til den aktuelle virkelighed. Kommunernes forhold omtales i § 82 på denne måde: »Kommunernes ret til under statens tilsyn selvstændigt at styre deres anliggender ordnes ved lov«, mens kirkens forhold omtales i § 66: »Folkekirken forfatning ordnes ved lov.«

Der er efter SF's opfattelse brug for en større præcisering af bestemmelserne for det kommunale selvstyre. Samtidig er der efter SF's opfattelse brug for bestemmelser, som forbereder folkekirken på en selvstændiggørelse i forhold til staten, sådan som det allerede i 1849 var tanken.

Men det er klart, at SF også ønsker grundloven ændret af politiske grunde, idet SF's socialistiske menneske- og samfundsopfattelse naturligvis indebærer, at SF ønsker en grundlov, der i højere grad tager udgangspunkt i en socialistisk opfattelse, end tilfældet er med den nuværende grundlov.

SF er naturligvis klar over, at andre partier vil have, at grundloven skal have et andet indhold. Politik

er nu engang en kamp på meninger og holdninger, hvor vi må deles på anskuelser.

Den nuværende grundlovs opbygning svarer helt til opbygningen af de tidligere grundlove. Først anføres principperne om magtdelingen, dernæst monarkiets – i praksis i en række tilfælde regeringens – beføjelser, bestemmelserne om valgret og valgbarhed til Folketinget, lovgivningsprocessen og Folketingets arbejde i det hele taget, Rigsretten og domstolene. Endelig følger så menneskerettighederne, og til aller sidst kommer revisionsparagraffen, § 88.

Opbygningen af 1953-grundloven følger meget nøje opbygningen af 1849-grundloven, som havde den belgiske grundlov fra 1831 som forbillede. Det gælder både opbygning og indhold, hvilket bl.a. hang sammen med, at D.G. Monrad, der havde udarbejdet et oplæg til grundlov, netop havde mange af sine ideer fra den belgiske grundlov.

Opbygningen af grundlovens paragraffer var logisk i 1849, fordi 1849-grundloven først og fremmest var kongens delegering af magten i henhold til princippet om magtdelingen. Menneskerettigheder kom i anden række. Hvis opbygningen af grundloven fortsat skal være logisk, må det være mest nærliggende, at menneskerettighederne nævnes først, fordi en grundlov i dag må tage udgangspunkt i folket.

For det første er der nogle fundamentale menneskerettigheder, som ikke kan fraviges.

For det andet er det folket, der delegerer magten til folkets repræsentanter i en række nærmere bestemte sammenhænge.

For det tredje er menneskerettighederne udgangspunkt for en række andre paragraffer. Derfor må det være mere logisk, at grundloven indledes med menneskerettighederne. Det samme gør f.eks. også den svenske grundlov fra 1974.

I dette forslag er der opregnet en række problemfelter, som det efter SF's opfattelse kunne være relevant at diskutere i en grundlovskommission. Men en sådan opregning er naturligvis ikke udtømmende. Også SF kan sagtens forestille sig andre spørgsmål, som det ville være relevant at diskutere nærmere.

Det fremgår af forslaget, at grundlovskommissionen skal bestå af 21 medlemmer valgt efter forholdsalsmetode som almindelige folketingsudvalg.

På samme måde som ved grundlovsændringen i 1953 vil det være naturligt, at der nedsættes en række underudvalg til at belyse særlige problemfelter, f.eks. menneskerettighederne, folkeafstemninger, regler for Danmarks internationale samarbejde m.v.

Det er klart, at grundlovskommissionen skal have juridisk og anden ekspertbistand til rådighed. Men det er ikke tanken, at der skal være andre end folke-